

Milyen munkákat vesz el tőlünk a MI és szabályozásának problémái

(Hvg, Trend, 2025. okt. 2: Sztojcssev Iván és Kovács Gábor írásainak ismertetése)

E remek cikkek a MI által okozott legfontosabb, aktuális problémákat tárgyalják.

Feleslegessé váló munkakörök *(Sztojcssev Iván: Veszélyek és esélyek)*

A témát vizsgáló legfontosabb előzmény Frey és Osborne 2013-as tanulmánya volt, mely a helyettesíthetőség szempontjából rangsorolta az egyes munkaköröket. A 2024-es felújítás során tíz szempont szerint osztályoztak több, mint hétszáz munkakört, és megjósolták, hogy 2035-re mekkora valószínűséggel marad emberi feladat azok elvégzése.

„Nagyobb eséllyel marad emberi az a munka, ahol szükség van az ujjak és a kezek kifinomult mozgatására, valamint a két kéz összehangolására.” ... Ami a szellemi munkákat illeti: „Ott maradhatnak meg az emberek, ahol gyakran kell mások reakcióit figyelni, tárgyalni, meggyőzni másokat a magunk igazáról, művészi teljesítményt felmutatni, váratlan ötletekkel előállni, személyre szóló segítséget kínálni, illetve rendetlen munkakörnyezetben dolgozni.”

Acemoglu és Johnson Nobel-díjas közgazdászok a nagy technikai újítások történelmi következményeit, hatását vizsgálva arra a következtetésre jutottak, hogy azok akkor voltak társadalmilag sikeresek, hasznosak, amikor nem csak a meglévőket fejlesztették, hanem új munkaköröket hoztak létre és erős volt a munkavállalói képvisélet.¹

Új helyzet van kialakulóban. Megnö a minőségi munkát végzők aránya és „az értelmiség is megjelenik a munkájukat féltők között”. A MI pedig lehetővé teszi, hogy a vezetők ne automatizálható, adminisztratív munkákat végezzenek, hanem az emberi képességeket igénylő feladatokat lássák el.²

A szabályozás gyerekcipőben jár *(Kovács Gábor: Váratlan jövő)*

Kovács Gábor egy találó hasonlattal jellemzi a helyzetet: az autók megjelenése előtt nem voltak közlekedési szabályok. Azok hatására alakultak ki. „Az Európai Unióban a digitális piacokról szóló törvény (DMA) 2022-ben lépett hatályba, de voltaképpen csak tavaly óta él, miután megszületett a szolgáltatások szempontjából 'kapuöröknek' tekintett fő platformszolgáltatók listája.” ... „felnőtt az első digitális bennszülött generáció, mire Európában az első specifikus regulák megszülettek. Az USA-ban pedig most sem létezik általános szabályozás.” Az európai szabályozás preventív, az amerikaiakra inkább az utólagos szankcionálás a jellemző.

„Különösen az adatkezelés és a tartalommoderálás kérdésében van komoly vita az EU és az USA között. Egyes, az európai DSA értelmében károsnak, vagy akár törvénytörőnek

---

¹ Acemoglu kezdettől fogva kritizálta a MI fejlesztését; hogy nem célirányosan, bizonyos feladatok elvégzésére fejlesztették, hanem „céltalanul”; mi az, amire képes.

² Lásd a témáról egy korábbi, 2014-es írásomat is: Semmittevésre kárhóztatva (a digitális forradalom felszámolja a szellemi munkát). https://kisskaroly.x3.hu/publicisztika/semmittevésre_karhóztatva.pdf

minősülő tartalmak az USÁ-ban a szólásszabadság védelme alá eshetnek.” – A washingtoni érvelés szerint „Brüsszel a saját (túl)szabályozó keretrendszerét kényszeríti rá az egész világra” – lévén, hogy a nagy digitális platformok működési területe az egész világ.

A cikk szerzője szerint „A problémák ... mások, mint amire a futuristák számítottak... Nem az a kérdés, hogy hozzáférhet-e a MI a nukleáris indítókódokhoz, vagy hogy a mesterséges intelligenciába bele kell-e építeni a robotika etikai törvényeit, ahogy Isaac Asimov gondolta. Hanem az, hogy milyen adatbázison tanulhatnak a generatív mesterséges intelligenciák: hogyan gátolható meg, hogy az anonimizált adatok visszavezethetők legyenek azonosítható személyekhez; átlátható-e, hogyan működnek a mesterséges intelligenciák; és betartják-e a létező jogszabályokat. Kell-e külön védelmet biztosítani az MI-k által használt adatbázisoknak? Hogyan garantálható, hogy a ... felhasználói adatok nem kerülnek jogosulatlanok kezébe? ... Jogos elvárás, hogy az MI-k működése transzparens legyen...”

A cikk szerzőjével ellentétben – a szakma nagyjai nyomán – én úgy látom, hogy az imént említett „jogosultsági” bizonytalanságok mellékesek ahhoz képest, amilyen súlyos következményekhez vezethet a MI, és különösen a SZI (szuperintelligencia) nem elgéséges szabályozása – lásd erről az Utódaink Jövője Újdonságai közt az előző írást.

Jövőjóslatok (*Sztojcssev Iván: A távoli 2025*)

- A magyar sajtóban 1934-ben megjelent jóslat: „ha az akkori folyamatok változatlanok maradnak, akkor 2025 lesz az az év, amikor Amerikában már minden nagy vagyon a nők kezében lesz.
- Keynes: „a XXI. század első évtizedeiben élők hetente nagyjából 15 órát dolgoznak majd”. – [Könnyen meglehet, hogy néhány év múlva – a Szuperintelligenciának tulajdoníthatóan – ez valóban bekövetkezik – KK]
- A Római Klub jelentése 1974-ben: „ha a gazdagabb országok nem támogatják a szegényeket, akkor a túlnépesedés miatt a világ élelmiszer-ellátása egyre nagyobb probléma lesz 2025-re, például csak Dél-Ázsiának több gabonára lesz szüksége, mint amennyit 1974-ben a világ fejlett része együtt megtermelt”; „... súlyos zavarokhoz vezet, ha nem kezdenek el időben helyettesítő energiaforrást keresni az olaj helyett”.

A nagy ábrándozók „olyannak gondolták a jövőt, amiben majd napi szinten utazgatunk az űrben, gigantikus kivetítőkön beszélünk egymással...; „...feltűnően későn, csak nem sokkal az első személyi számítógép megjelenése előtt vették észre, hogy nem ebbe az irányba fogunk haladni, hanem a kis helyen elférő, személyre szabható gépek jelentik majd a jövőt”.

Karinthy humoros képzelgésai viszont megvalósultak: a „zsebsúgó gép”, a fordítógép és az eutanáziagép; a távolbalátó gép: amellyel a világ bármely pontján lévő ismerősünkkel fel tudjuk venni a kapcsolatot és ezáltal szinte megszűnik a magánszféra.

Köln, 2025 nov. 4.

Kiss Károly